

Hudaning ayali yok

Muhəmməd dəwridiki Məkkə kapirliri «Hudaning «ilahiy qizliri bar»» degəngə ixinətti. Xundakla xərhi ibn Ishakmu: «Məkkidə yənə «Pak qiz Məryəm bolsa, Hudaning anisi» wə «Məsih Əysa Hudaning jismaniy jəhəttiki oqli» degəngə ixəngən hristi'anlarmu bar» dəp hatirə kalduroqan. Bəlkim xu səwəbtin biz Qur'andin: —

«Alla asmanlarni wə yərnə ərənəksiz Yaratquqidur, Allaning hotuni yok tursa, kandaqlarqə balisi bolsun?» (Sürə «Ən'am», 102-ayət), xundakla: —

«Pərwərdigarimizning əzimiti kattidur, hotuni wə balisi yoktur» (Sürə «Jin», 3-ayət) deyilgəndək ayətlərnə tapalamiz.

Xuning bilən nuroqun musulmanlar Huda toqruluk «Ata», «Oqul» degən səzlərnə angliqanda, «Bir ata oqullik boluxi üqün, uning ayali boluxi kerək, bu qoqum jismaniy yaki jinisiy bir munasiwətnə kərsitidu» degəngə ixinidu. Xunga ular: «Hudaning ayali yok bolsa, Məsih Əysa kandaqsigə Hudaning Oqli bolalisun?» degən so'alni qoyidu.

Birəq Məsihiylərmu bu hildiki ata-oqulluk munasiwətkə kət'iy ixənməydu. Əmma nuroqun musulmanlar buni tehi qüxinip yətmigən.

Mukəddəs Kitab «Təwrat, Zəbur, Injil»larda «Hudaning «ayali»» toqrisida heqkəndək gəp kilinmioqan. Hudaning heqkəndək məhluklar bilən jinisiy munasiwəttə boləqanliqining zərriqilik purikimu yok. Axundək bir uqumni, məyli Məsih muhlisliri bolsun, məyli musulmanlar bolsun, həmmisi ohxaxla pütünləy kupurluk wə nəprətlik dəp qaraydu.

Məsih muhlisliri mususlmanlarda əzliridiki etikadning asasi toqrisida muxundak hata uqumning barliqidin həwər tepip qalsa, nahayiti qeqüp ketidu wə azablinidu. Roxənki, bu qong bir uquxmaslik, xunglaxka musulmanlar buni enik bilip yətkəndin keyin yənə: «Əgər baxqilarning hata qüxinip qelixini halimisanglar, nemixka yənə «Hudaning Oqlı» degən sözni ixlitiwerisilər?» — degən so'alni soraydu.

Ata wə oqlul

Məsih əysa Əzigə məhsus bir ataloquni rəsmiy təstiklioqan tursa, bizning bu ataloquni ixlətməy taxliwetiximiz toqrimu? Bu əqil-parasətlikmu? Məsih əysa muhlisliridin: «**Silər Meni kim dəysilər?**» — dəp sorioqanda, Simon Petrus uningoq: — «**Sən Məsih, mənggülük hayat Hudaning Oqlı ikənsən**» — dəp jawab beridu. Əysa bolsa: «**Bəhtliksən, i Yunus oqlı Simon! Buni sanga axkarilioquqi həq ət-qan igisi əməs, bəlki ərxniki Atamdur**» dəp jawab beridu (Injil, «Matta», 16-bab, 15-18-ayət).

«Ata» wə «oqlul» degən sözləni kixilərnin yirginqlik həlda qüxinixininin həjiti yok. Əgər rasttinla xundak hata qüxinip qalsingiz, undaqta təwəndiki ibariləni qandak qüxəndürüp berisiz? —

1. Muqəmmədning Abdul Uza isimlik bir taqisi bar idi. Qur'anda u «Abu Ləhəb» (Yalkunning atisi) dəp atilidu (Sürə «Məsəd», 1-ayət). Roxənki, bu bir yalkunning uningdin tuquloqanliqini qüxəndürməydu.

2. Qur'anda «yolning oqli» («yoluqi» degan mənida) (ibn əs-səbil) (Sürə «Bəqərə», 117-ayət) degən bu ibarə ixlitilidu. Bu, yolning bir ayali bar, xundakla oqli bar degənni qüxəndürməydu. Buningəqa ohxax undak misallar nahayiti köptur: —

3. Qur'an — «Kitablarning anisi» (Om ul-kitab) dəp atilidu (Sürə «Al-imran» 7-ayət wə baxqilar)

4. Məkkə — «Xəhərlərnin anisi» (Om-ul-kurah) dəp atilidu (Sürə «Ən'am» 93-ayət wə baxqilar).

5. Muhəmmədning ayalliri «Məminlərnin aniliri» dəp atilid'u.

6. Muhəmmədning nəwrə ukisi «Abu Turab» (Tupraqning atisi) dəp atilidu.

7. Muhəmməd əlöp kətkəndin keyin, u toqruluk nuroqun hədislərnin baxqilarəqa qalduroqan bir muhlisi, müxükkə amraq boləqanliki üqün «Abu Hurayrah» (Müxükning atisi) dəp ataloqan.

Atam zamandin beri yaxap keliwatqan ər-ayallar, əzliri uqratoqan yax qiz-yigitlərnin (gərqə əz oqli yaki qizi bolmisimu) «oqlum», «qizim» dəp ataydu. Bu omumiylip kətkən adətkə aylanoqan.

Yukirikin misallardin xuni kəruwelixqa boliduki, Əysani «Hudaning Oqli» deyix adəmnin yirgəndüridioqan səz əməs, Mukəddəs Kitabda Məsih Əysa «Hudaning Oqli» deyilgənlikini, hər bir durus niyəttiki kixilər qəbul qilixi xərt.

«Məsih Əysa Hudaning Ooqli» degənni kəndək qüxinix kerək?

Məsih Əysaning Əzini «Hudaning Ooqli» degənni kəndək qüxinix kerək? Pərixətə Jəbra'il Məryəmning yenioğa əwətilip, uningoğa bir ooql pərzənt kəriş hux həwirini yətküzginidə, Məryəm təwəndikidək inkas kəyturoğan: —

«Məryəm pərixtidin — Mən tehi ər kixigə təgmigən tursam, bu ix kəndəkmu mumkin bolsun? — dəp soridi.

Pərixətə uningoğa jawabən: — Mukəddəs Roh sening wujudungoğa qüxidu wə Həmmidin Aliy Boloquqining küq-kudriti sanga sayə bolup yəqinlixidu. Xunga, səndin tuoqlidioğan mukəddəs pərzənt Hudaning Ooqli dəp atilidu» (Injil, «Luğa» 1-bəbtin).

Əysa wə Adəm'ata

Sürə «Al-imran», 59-ayəttə mundək deyilgən: —

«Allaning nəziridə Əysaning misali (u atisiz yaritiloğanliqtin) Adəm'atining misalioğa ohxaydu. Adəmni Alla (ata-anisiz) tupraqtin yaratti, andin uningoğa: «Wujudğa kəl» dedi-də, u wujudğa kəldi».

Əysa bilən Adəm'ata otturisida pərk barmu? Injil boyiqə eytkənda Əysa adəttiki adəm əməs; u tuoquluxidin ilgirila məwjut idi. Injil,

«Yuhanna» 8-bab, 56-58-ayəttə: —

«Əysa Yəhüdiy mollilaroşa: — Atanglar İbrahim Mening künümüni kəridioşanliqidin yayrap-yaxnidi həm dərwəxə uni aldin'ala kərüp xadlandi.

— Sən tehi əllik yaxşa kirməy turup, İbrahimni kərdüngmu? — deyixti ular.

Əysa ularoşa:

— Bərhək, bərhək, Mən silərgə xuni eytip koyayki, İbrahim tuşulmastila, Mən Bar Boloşuqidurmən! — dedi» dəp hatirilinidu.

«Mən Bar Boloşuqidurmən» (yaki «Mən Əzümdurmən») degən namni, yəni Hudaning bu namini qüxinix üqün «Misirdin qikix» 3:14nimu kərüng).

Bir waqıtta, Əysa Yəhüdiy mollilardin mundak bir so'al soridi: —

«Kixilər Məsihi qandaxsigə Dawutning oşli dəydu? Qünki Dawut əzi Zəburda: Pərwədigar mening Rəbbimgə eyttiki: —

«Mən sening düxmənliringni təhtipəring kילוquqə,

Mening ong yenimda olturoşin!» — degənoşu?

Əmma Dawut Uni «Rəbbim» dəp qakiroşan yərdə, undakta U qandaxmu uning oşli bolidu?» (qünki Məsihi Dawuttin uluoş bolidu, əlwəttə — Injil, «Lukə», 20-bab, 41-44-ayət, wə Zəbur, 110-küy, 1-ayətne kərüng).

Xu səzlər bilən Məsihi Əysa Əzining jismiy jəhəttiki əjdadliridin, jümlidin Adəm'atidinmu üstün turidioşanliqini eytmamdu?

Injilda Əysa «Ahirki Adəm'ata» dəp atilidu: —

«Xunga Təwratta mundak pütülgənki: «Tunji insan Adəm'atimiz tirik bir jan kılıp yaratildi»; əmma «ahirki Adəm'ata» bolsa həyatlıq bərgüqi roھ boldi. Əmma awwal kəlgini roھiy adəm əməs, bəlki «təbi'ətkə təwə boluquqi» adəm idi, keyin «roھiy adəm» kəldi. Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupraqtin apiridə kiliŋan; ikkinqi insan bolsa asmandin kəlgəndur; tupraqtin apiridə kiliŋini kəndak boluŋan bolsa, uningdin boluŋan «tupraqlıq»larmu xundak bolur; asmandin kəlgini kəndak bolsa, uningdin boluŋan «asmanlıqlar»mu xundak bolur. Bizlər «tupraqlıq adəm»ning süritidə boluŋimizdək, «asmanlıq adəm»ning süritidimu bolimiz. Əmma xuni eytimənki, i kərindaxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudaning padixahlıqıŋa warislıq kilmaydu; əlüp qiriydiŋan tənliklər qirimas həyatka warislıq kilmaydu».

(Injil, «Korintlikləroŋa» 1-məktup, 15-babtin)

Huda degən kəndak bolidu?

Hudaning zadi kəndak bolidiŋanlıqini qüxinimiz kerək. U tax yürəkmu? U məhribanmu?... Bundak muھim so'allaroŋa nədin jawab tapalaymiz?

Injilda mundak deyilgən: —

«Həmmə Manga Atamdin təqdim qilindi; Ooqulning kimlikini Atidin baxqa heqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkarilaxni layiq kərgən kixilərdin baxqa heqkim bilməydu» («Lukə», 10-bab, 22-ayət).

«Hudani heqkim kərup bakқан əməs; biraқ Atining quqıqıda turoquqi, yəni birdinbir Ooqul uni ayan qildi».

(Injil, «Yuhanna», 1-bab, 18-ayət)

Xübhisizki, «Hudaning quqıqıda turoquqi» degən bu ibarə Məsihning Hudaning kənglini bilidioqanlikini wə Huda bilən bək yəkin munasiwəttə bolidioqanlikini quxəndüridu. Xundakla U bizgə Hudaning kəndak bolidioqanlikini bildürələydu. U bir qetim muhlisliroqa bundak degən: —

«Yol, həqiqət wə həyatlıq Əzumdurmən. Meningsiz heqkim Atining yenioqa baralmaydu. Əgər Meni tonuoqan bolsanglar, Atamnımu tonuoqan bolattinglar. Həzirdin baxlap Uni tonudunglar həm Uni kərdünglar, — dedi.

— I Rəb, Atini bizgə kərsitip qoysangla, xu kupayə, — dedi Filip.

Əysa uningoqa mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə boləqinimoqa xunqə waqit boldi, Meni tehiqə tonumidingmu? Meni kərgən kixi atini kərgən bolidu. Xundak turuqluq, sən nemixka yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? Mən Atida, Ata Məndə ikənlikigə ixənməmsən? Silərgə eytkən səzlimni əzlükümdin eytkinim yok; bəlki Məndə turuwatқан Ata Əz əməllirini qiliwatidu. Mening Atida

bolqanliqimoqa, Atining Məndə bolqanliqioqa ixininglar. Yaki heqbolmioqanda, Mening qilqan əməllirimdin Manga ixininglar» (Injil, «Yuhanna», 14-babtin)

Xunga, Məsih Əysa toqruluk əgənsək, Hudaningmu qandaq ikənlikini əgəngən bolimiz.

– **««Kalam» (Hudaning Səzi) insan boldi həm arimizda makanlaxti; wə biz Uning xan-xəripigə qariduk – u xan-xərəp bolsa, Atining yenidin kəlgən, mehır-xəpkət wə həqiqətkə toloqan birdinbir yeganə Oqliningkidur».**

(Injil «Yuhanna», 1-bab, 14-ayət)

Bu ayət bizgə Əysa Məsihning Hudaning mənggülük Kalami (səzi) ikənlikini əgitudu. Pəqət U xu salahiyitidə bolsila Hudani bizgə tonutalaydu, qünki: **«Muxəddəmdə (həmmidin burun) «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm kalam Huda idi. U həmmidin burun Huda bilən billə idi»** (Injil, «Yuhanna», 1-bab, 1-2-ayət)

Huda mənggülük bolqandin keyin, Uning Kalamining (səzining)mu mənggülük ikənlikini qüxinix təs əməs. Bu dunyada Məsih Əysadin baxqa heqkandaq adəm «Hudaning Kalami» dəp ataloqan əməs.

Mutəpəkkur bir musulman: «Huda Əzining mənggülük səzini ipadiliməqqi bolup «mənggülük Qur'an»ni qüxürgən» degən uqumni qobul qilalisa, undaқта Huda Əzining mənggülük təbi'itini mənggülük Kalami bolqan Məsih arkilik (teni arkilik) ipadiligənlikini qobul

qilalmaydiqanliqining nari bar? Hudaning Kalami haqiqiy bir insan bolup Oz teni arkilik ayan bolqanliqidin guman qilqudak yeri barmu? (xuning uqun Masih aysa bazi-bazilardə Ozini «Insan'oqli» dəp atiqan). 600 yildin keyin «Qur'an» Masih aysaning «Hudadin kalgən bir səzi («kəlamisi», «kalami»)» ikənlikini etirap qilqan (Sürə «Al-imran», 45-ayət).

Ispat

Injilda: «**Bu hux həwər Oz Oqli, yəni Rəbbimiz aysa Masih toqrisididur; jismani yəhəttin U Dawutning nəslidin tuquloqan; birdinbir pak-muqəddəs Roh təripidin əlümdin tirildürülük arkilik «Küq-қudrət Iqisi Hudaning Oqli» dəp kərsitilip bekitilgən»** deyilidu («Rimliklaroq», 1-babtin)

Masih aysaning əlümi, dəpnə qilinixi wə tirildürülük toqrisidiki «**kərsitilip bekitkən**» ispatlar bizgə heli baldurla nurqun guwahqilar arkilik bu dunyaoqə berilgən ispatlardur.

Masih aysani inkar qilsak,

Hudanimu inkar qilqan bolimiz

Injilda: «**Ata Əzi heqkimning üstidin həküm qiqarmaydu, bəlki barliq həküm ixlini Oquloqə tapxuroqan. Buningdin məqsət, —**

insanlarning həmmisi Atiqə hərəmət qiloqandək, Oquloqimu ohxaxla hərəmət qilixi üqündur. Kimki Oqulni hərəmətlimisə, Uni əwətküqi **Atinimu hərəmətlimigənlərdin bolidu**» dəp hatirilinidu. («Yuhanna», 5-bab, 22-23-ayət).

Məsih Əysaqə ita'ət qilmisak Hudaning oqəzipigə qalimiz: —

«Oquloqə etiqad qiloquqi mənggülük hayatqə igidur. Lekin Oquloqə ita'ət qilmioquqi hayatni heq kərməydu, bəlki Hudaning oqəzipi xundaqlarning üstidə turidu» (Injil, «Yuhanna», 3-bab, 36-ayət).

Həlbuki,...

«Huda Oqlini dunyadiki insanlarni gunahqə bekitix üqün əməs, bəlki ularning U arkilik qutkuzuluxi üqün dunyaoqə əwətti» (Injil, «Yuhanna», 3-bab, 17-ayət).

Huda bizgə həqiqətən keyünidu

«Qünki Huda dunyadiki insanlarni xu kədər səyiduki, Əzining birdinbir yeganə Oqlini pida boluxqə bərdi. Məqsiti, Uningoqə etiqad qiloqan hər birining həlak bolmay, mənggülük hayatqə erixixi üqündur».

(Injil, «Yuhanna», 3-bab, 16-ayət)

«Huda Əz mehri-muqəbbitini bizgə xuningda kərsitiduki, biz tehi gunahkar waqtimizda, Məsih biz üqün jenini pida qildi»

(Injil, «Rimliklaroqə», 5-bab, 8-ayət).

Təvrat və Zəburda, Məsih Əysa dunyaya kelixtin heli burunla yətküzülgən bexarətlər boyiqə, U ularni krestlinixi bilən əməlgə axurup, Əz ihtiyari bilən bizning gunahlimizni, yəni xu gunahlimizning tegixlik jazasini Əz zimmisigə aldi. Xuningdin kerüwelixka boliduki, Uning ölüm jazasini qobul qiləini, krestkə mihlanəanliki hərgiz məqlubiyət yaki «uluə bir paji'ə» əməs. U əlməy, tirildürülmigən bolsa hərgiz barlik insaniyətkə Qutkuzəuqi boləan Məsih («Qutkuzəuqi padixah») bolalmaytti.

Sizning Uning qongqur mehir-muhəbbitini qobul qilixingizni jiddiy dəwət qilimiz. Padixah Dawut pəyqəmbərnig Məsih Əysa toqrisida dəwrimizdin üq ming yil ilgiriki bərgən bexaritini anglap kerüing: —

«**Oəulning** (Hudaning Oəlining) **əzipining qozəalmasliki üqün,**

Uni səyüglar;

Qünki Uning əzipi səlla qaynisa,

Yolunglardila halak bolisilər;

Uningə tayanəanlar nəqədər bəhtliktur!»

(«Zəbur», 2-küyi, 12-ayət)

«**Qünki əglənlərnə Ata qandəq tirildürüp, ularəqə həyatlik ata qiləan bolsa, Oəulmu xuningəqə ohxax Əzi haləqəan kixilərgə həyatlik ata qilidu. Xuningdək, Ata Əzi həqkimning üstidin həküm qikərmaydu, bəlki barlik həküm ixlrini Oəuloqə tapxuroqəan».**

(Injil, «Yuhanna», 5-bab, 21-22-ayət)

«Mən yaxımioğan bir həyatqa,
Əlmigən bir əlümgə,
Baxqa birining həyatıoqa,
Baxqa birining əlümigə,
Tiktim mənggülük həyatimni».

(**Izahat** — yukiriki qur'andiki ayətlər Muḥəmməd Salih tərjimə kıloğan 1986-yili 11-ayda Millətlər Nəxriyati tərıpidin nəxir kılınoğan Qur'an Kərimning uyoqurqə tərjımisigə asasən elindi).

«**Həqiqətni bilisilər wə həqiqət siləni azadlıqqa erixtürıdu**»

(Injil, «Yuhanna», 8:31-ayət)

«Internet»tin paydilinıdıoğan bolsingiz,

«www.mukeddeskalam.com»din

Mukəddəs Kitabtiki barlıq kısımlarnı qüxürgili bolıdu.